Research Article / **Araştırma Makalesi**

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant Izzet Baysal University Journal of Faculty of Education

2025, 25(3), 1469 – 1484. DOI: 10.17240/aibuefd.2025..-1553478

Okul Kantinlerinin Eğitsel Amaçlarının Belirlenmesi*

Determining The Educational Objectives of School Canteens

Demet TANRIGÜL, Nida BAYINDIR[1],

Geliş Tarihi (*Received*): 20.09.2025 **Kabul Tarihi (*Accepted*):** 07.06.2025 **Yayın Tarihi (*Published*):** 15.09.2025

Öz: Okul kantinleri öğrenci ihtiyaçlarını karşılamak, beslenmeyi teşvik etmek, sosyalleşme imkânı sunmak, okula ek gelir sağlamak gibi kuruluş amaçlarına sahiptir. Araştırmanın amacı; sınıf öğretmenlerinin okul kantinlerinin eğitsel amaçlarına yönelik algılarının belirlenmesidir. Araştırma, öğretmenlerin okul kantinlerine yönelik eğitsel amaçlarının neler olduğunu belirlemek açısından önem taşımaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Eskişehir'de görev yapan 18 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada, nitel araştırma tekniklerinden tam olarak farkında olmadığımız olguları tespit etmeye dayanan olgu-bilim (fenomenoloji) deseni ve amaçlı örneklem yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örneklemesi kullanılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulmuş olan soruları içeren görüşme formu ile toplanmış ve betimleyici analizle değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularına göre; okul kantinlerinin eğitsel amaçları öğretmenler tarafından bilinmektedir. Sınıf öğretmenleri okul kantinlerinin, genellikle, matematik ve ticari becerileri, stres yönetim becerilerini, iletişim becerilerini geliştirdiğini düşünmektedirler. Okul kantinlerinin eğitsel boyutlarının araştırılıp eğitim kazanımları ile ilişkilendirilmesi, eğitim ortamının bir parçası olarak görülüp deneyim ve uygulama alanı olarak seçilmesi, kantin yönetimine öğrenci katılımının sağlanıp öğrencilerdeki liderlik, işletme, finans, insan ilişkileri vb. becerilerin uygulamalı olarak geliştirilmesi, kantinlerde belli periyodlarla çeşitli eğitici aktivitelerin düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni, Okul kantinleri, Eğitsel yaşantılar

&

Abstract: School canteens have basic objectives such as meeting students' needs, promoting healthy eating, providing social opportunities and generating additional income for the school. The study aims to explore primary school teachers' perceptions of the educational purposes of school canteens. The research is important in terms of teachers' perceptions and competence in using school canteens for educational purposes. The study group of the research consists of 18 primary school teachers working in Eskişehir in the 2023-2024 academic year. The study used phenomenological design, which is based on identifying phenomena that we are not fully aware of from qualitative research techniques, and easily accessible case sampling from purposive sampling methods. Data were collected using an interview form with questions designed by the researchers and analysed using descriptive analysis. According to the findings of the study, teachers are aware of the educational purposes of school canteens. Primary school teachers believe that school canteens develop mathematical and business skills, stress management skills, ethical behaviour towards rights and justice, decision-making skills, gaining responsibility and independence, communication skills, sharing and helping, developing empathy, self-efficacy, financial literacy, visual literacy, time management skills, food literacy and food safety skills. It is recommended that the educational dimensions of school canteens should be studied and linked to educational outcomes, that they should be considered as part of the educational environment and selected as a field of experience and practice, that student participation in canteen management should be ensured and that leadership, business, financial, human relations, etc. skills of students should be practically developed, and that various educational activities should be regularly organised in canteens.

Keywords: Primary school teachers, School canteens, Educational experiences

Atıf/Cite as: Tanrıgül, D., & Bayındır, N. (2025). Okul kantinlerinin eğitsel amaçlarının belirlenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(3), 1469-1484, DOI: 10.17240/aibuefd.2025..-1553478.

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuelt

Copyright © Published by Bolu Abant Izzet Baysal University– Bolu

[1] Öğretmen Demet TANRIGÜL, TED Koleji, Adı Soyadı, Üniversite, demettanrigul@gmail.com, ORCID: 0009-0003-8750-1376

[1] Sorumlu Yazar: Prof. Dr. Nida BAYINDIR, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölüm, nida.bayindir@ogu.edu.tr ORCID:0000-0001-8329-358X

*This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License

1. GİRİŞ

İlkokul öğrencileri zamanlarının büyük bir bölümünü okulda geçirmektedir (Ateşoğlu, 2011; İsmailoğlu ve Zorlu, 2018; Tezcan, 2020). Tam veya ikili öğretim yapan devlet okullarında bu süre günlük ortalama 5 saati, özel okullarda ise 8 saati bulabilmektedir. Bu uzun saatler nedeniyle öğrenciler, temel ihtiyaçlarının bir gereği olarak, gün içerisinde enerjilerini korumak için beslenmektedirler. Öğrenciler, beslenme ihtiyaçlarını ya evden getirdikleri ya da satın aldıkları yiyeceklerle gidermektedirler (Okumuş, 2004). Bütün dünyada beslenme, büyüme çağındaki çocuklar için bazen önemli bir sorun olabilmektedir. Çocukların beslenme alışkanlıkları evde ailenin kontrolündeyken okulda aile denetiminin dışına çıkmaktadır. Ailenin, beslenme alışkanlığının kazanılması ile ilgili bilgi düzeyi düşük olduğunda da çocuğun beslenme yaşantıları olumsuz olarak etkilenebilmektedir. Bu durum çocuklarda yanlış beslenme alışkanlıklarına neden olmaktadır. Erken saatlerde okula giden öğrencilerde öğün atlama, yeterli ve dengeli beslenememe veya sağlığa zararlı yiyeceklerle beslenme söz konusu olabilmektedir (Akçay ve Yıldırımlar, 2018; Can ve Akgün, 2024; Gümüş vd, 2015; Gündoğan, 2008; Orhan ve Çelik, 2014; Subaşı vd, 2024). Yapılan pek çok araştırmaya göre beslenme ile okul başarısı arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır (Baysal, 2006; Çanakçı, 2015; Harmanoğulları ve Yapıcı, 2018; Karakaş ve Törnük, 2016; Kahraman vd., 2023). Beslenme eksikliği bulunan ya da öğün atlayan öğrencilerin okul başarılarında azalma olabilmektedir. Sağlıksız beslenme alışkanlıkları nedeniyle çocukların bir an önce sağlıklı beslenme alışkanlıkları kazanmasına yönelik önlemlerin alınması gerekmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı öğrencilerin okullarda sağlıklı beslenme alışkanlığı kazanmasını sağlayacak projeleri hayata geçirmiştir (MEB, 2011). Öğrenciler, imkânları doğrultusunda evden getirdikleri yiyeceklerle karınlarını doyursa da okulda yüksek oranda enerji harcayan bu yaş grubu öğrencileri kısa sürede yine açlık hissetmektedirler (Aksoy, 2017; Ateşoğlu, 2011). Buna bağlı olarak ara öğün ihtiyacı ortaya çıkmakta ve öğrenciler bu ihtiyaçlarını kantinlerde gidermektedirler.

Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre kışla, fabrika, okul vb. yerlerde yiyecek ve içecek ürünlerin satıldığı alana kantin denilmektedir (Türk Dil Kurumu, 2024). Başka bir tanıma göre kantin; çoğunlukla mesleki ortamlarının aynı olmasından kaynaklı birbirine bağlı bireylerin oluşturduğu ve açıkça belirlenmiş gruplara çoğunlukla uygun fiyatlarda yiyecek ve içecek satan yerlerdir. Bu yerlere örnek olarak fabrikalar, hastaneler ve okullar verilebilir.(Ateşoğlu, 2011). Okul kantinleri, öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik kurulmuş olan öğrencilerin alışveriş yapıp beslenme ihtiyaçlarını karşıladıkları işletmelerdir.

İlkokul öğrencileri ihtiyaçlarını genellikle okul kantinlerinden karşıladıkları için okulda kantinler önemli bir mekan olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrenciler, kantinleri kullanarak hem bir tüketici kimliği oluşturmakta hem de satın alma deneyimi yaşamaktadırlar (Aktaş, 2018; Büyükkoyuncu vd., 2017; Özdemir, 2017).

Okul çağı aslında çocuklar için aile yaşantısından çıkıp dış dünyaya açılma, toplumsal hayata karışma dönemidir (Okumuş, 2004; Sarp, 1995; Yörükoğlu, 1980; Tüzün, 1993). Bununla birlikte ilkokul dönemi, çocukların bir birey olarak pek çok yaşantıyla etkileştikleri zamanları da kapsamaktadır. Okul kantinleri ilkokul öğrencilerinin bilinçli bir tüketici olarak gelişmelerinde önemli rol oynamaktadır (Ateşoğlu, 2011). Çocuklara ait tüketici davranışları tüketicinin sosyalleşmesi olarak değerlendirilmekte olup bu durum onların öğrenme yaşantılarını etkileyebilmektedir (Ateşoğlu ve Türkkahraman, 2009; Hayta, 2008). Okul kantinleri; çocukların beslenme, büyüme ve gelişmelerine katkısı olan önemli bir sosyalleşme aracı olarak görülmektedir.

Kantinler hemen hemen her okulda bulunmaktadır. Öğrencilerin beslenme ihtiyacına yönelik kuruldukları bilinen kantinlerin kuruluş amaçları günümüzde birbirlerinden farklılık gösterebilmektedir. Okul kantinleri sadece beslenme ihtiyacının giderildiği bir yer olarak düşünüldüğünde eğitsel kazanımların dışında kalabilmektedir. Halbuki okul kantinlerinin öğrencilere sağlayacağı eğitsel kazanımlara odaklanıldığında okul içindeki bu birimler akademik bir sıfata bürünebilmektedir. Kantinler, sağlıklı beslenme alışkanlıklarını teşvik etmek için ideal bir alan olabilmekte, gıda güvenliği eğitim alanı olma, matematik ve ticari becerileri geliştirme, sosyal beceri kazanma, çevre eğitimi verme,

kültürel aktarım sağlama, sağlık eğitimine yönelik eğitici deneyimler sunma, öğrenci refahına katkıda bulunup, stresi azaltma, karar verme becerilerini güçlendirme, sorumluluk ve bağımsızlık kazanma, iletişim becerilerini geliştirme, sosyal etkileşimi teşvik etme, tüketici olarak farkındalık oluşturma, tasarruf yapma, paylaşma ve yardımlaşma, empati geliştirme, israf etmeme ve bunun gibi pek çok eğitsel kazanımda rol alabilmektedir (Özçelik vd., 2024; Karakaş ve Törnük, 2016).

1.1. Araştırmanın amacı

Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin okul kantinlerinin eğitsel amaçlarına yönelik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1- Sınıf öğretmenlerine göre okullarda kantin olmalı mıdır? Niçin?

2-Sınıf öğretmenleri okul kantinlerini eğitsel bir kazanım alanı olarak görmekte midirler?

3-Sınıf öğretmenleri okul kantinlerinin hangi eğitsel becerileri geliştirmesi gerektiğini düşünmektedir?

3- 1.2. Araştırmanın önemi

Okul kantinlerinin eğitsel amaçları, öğrencilerin sağlıklı alışkanlıklar geliştirmesi, sosyal beceriler kazanması ve genel yaşam becerilerini pekiştirmesi açısından önemlidir. Okul kantinleri öğrencilerin sağlıklı beslenme alışkanlıklarını teşvik ederek doğru bir beslenme alışkanlığı kazandırabilir, öğrencilerin sosyalleşmesini sağlar, iletişim ve işbirliği becerilerini geliştirebilir. Öğrencilerin para yönetimi ve bütçe oluşturma gibi finansal beceriler kazanmalarını sağlayarak onlara sorumluluk bilinci aşılayabilir. Karar verme becerilerini geliştirebilir. Araştırma, okul kantinlerinin sadece alışveriş yerleri olarak algılanmasının çok daha ötesinde eğitsel işlevlerinin de olacağı hususunda farkındalık yaratmaktadır. Bunun yanında, öğretmenlerin okul kantinlerini eğitsel amaçlar için kullanma algı ve yeterliği açısından da önem taşımaktadır

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Sınıf öğretmenlerinin okul kantinlerinin eğitsel amaçlarına yönelik görüşlerini belirlemeyi hedefleyen araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu-bilim (Fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Nitel araştırmalar, görüşme ve gözlem teknikleri kullanılarak olgu ve olayların kendi ortamlarında gerçekçi bir şekilde ortaya konmasına ilişkin bir sürecin izlendiği araştırma yöntemleridir (Aydın, 2018; Creswell, 2003; Seale, 1999; Tarkun, 2000; Yıldırım ve Şimşek, 2021). Olgu bilim deseninde çalışmalar, araştırmanın merkezindeki problemi gerçekçi ve derinlemesine inceleme fırsatı sunarken kişilerin deneyimlerine ve yaşantılarına odaklanır (Patton, 2002). Olgu bilim, yaşanan olgu ile ilgili verilere ulaşmak için olguyu deneyimleyen kişilerin görüşüne başvuran bir nitel araştırma yöntemi desenidir. Olgu bilim uygulama biçimlerinde öznel deneyime öncelik tanınmaktadır (Çapar ve Ceylan, 2022). Genel bir ifadeyle olgu bilim araştırmaları çalışmaya katılan kişilerin ortak olan deneyimlerini söz konusu olgu üzerinden ele almaktadır (Güler, Halıcıoğlu ve Taşğın, 2013). Araştırmacı, bir olgunun yaşanmış deneyiminin anlamını, birleşimini ve özünü keşfetmek istediğinde olgu bilim desenini kullanmaktadır (Çapar ve Ceylan, 2022). Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin okul kantinlerinin eğitsel amaçlarına yönelik algılarını, farkındalıklarını ve görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçladığı için bu desende gerçekleştirilmiştir.

2.2. Araştırmanın evreni ve örneklemi/Araştırmanın çalışma grubu

Olgu-bilim araştırmalarında okullardaki kantin olgusunun farkında olan ve mevcut durumu yansıtacak bireylerin başında öğretmenler gelmektedir. Bunun için araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim öğretim yılı 2. döneminde Eskişehir il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarda görev yapan 18 sınıf öğretmeni oluşmaktadır. Örneklemin belirlenmesinde zaman ve emek tasarrufu açısından kolay ulaşılabilirlik ve elverişlilik yolu gözetilmiştir. Bu nedenle çalışma grubu kolay ulaşılabilir durum

örneklemesi yöntemi ile belirlenmiştir. Bu örnekleme yöntemi, araştırmaya hız kazandırmak ve araştırma yapılacak kişilere kolay erişme esasına dayanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Tablo 1.

Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Bilgiler

Katılımcılar	Cinsiyet	Yaş	Öğrenim durumu	Mesleki kıdem	Kaçıncı sınıfı okuttuğu	Okulda kantin var mı?	Okulda kantin olmalı mı?
Ö1	Kadın	31-40	Lisans	14	3.	Evet	Evet
Ö2	Kadın	41-50	Lisans	20	4.	Evet	Evet
Ö3	Kadın	20-30	Lisans	5	4.	Evet	Evet
Ö4	Kadın	20-30	Lisans	5	4.	Evet	Evet
Ö5	Erkek	31-40	Yüksek lisans	12	2.	Evet	Hayır
Ö6	Kadın	51-60	Lisans	25	3.	Evet	Evet
Ö7	Erkek	31-40	Lisans	17	1.	Evet	Evet
Ö8	Kadın	31-40	Lisans	15	1.	Evet	Evet
Ö9	Kadın	20-30	Lisans	9	3.	Evet	Evet
Ö10	Kadın	41-50	Lisans	2	2	Evet	Evet
Ö11	Erkek	31-40	Lisans	14	3.	Hayır	Hayır
Ö12	Erkek	51-60	Lisans	12	1.	Evet	Evet
Ö13	Kadın	20-30	Lisans	6	2.	Evet	Evet
Ö14	Kadın	31-40	Lisans	14	4.	Evet	Evet
Ö15	Erkek	51-60	Lisans	25	4.	Evet	Evet
Ö16	Erkek	41-50	Lisans	19	1.	Evet	Hayır
Ö17	Kadın	31-40	Lisans	8	1.	Evet	Evet
Ö18	Kadın	20-30	Lisans	4	2.	Evet	Evet

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya 12'si kadın, 6'sı erkek 18 sınıf öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlerin, 5'i 20-30 yaş, 7'si 31-40 yaş, 3'ü 41-50 yaş, 3'ü 51-60 yaş grubu arasındadır. Öğretmenlerin 1'i hariç hepsi lisans mezunudur. 7 öğretmen 10 yılın altında, 11 öğretmen 10 yılın üstünde mesleki kıdeme sahiptir. 5 öğretmen 1. Sınıfı, 4 öğretmen 2. Sınıfı, 4 öğretmen 3. Sınıfı, 5 öğretmen 4. Sınıfı okutmaktadır. 17 öğretmen okullarında kantin olduğunu 1 öğretmen olmadığını belirtmiştir. 3 öğretmen ise okullarda kantin olmaması gerektiğini düşünmektedir.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Bu form, araştırma ile ilgili bilgilendirme ve demografik özelliklerin haricinde 3 sorudan oluşmaktadır.

2.3.1. Görüşme formu

Araştırmada, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve geliştirme aşamasında uzman görüşü alınarak gerekli düzeltmelerin yapıldığı 3 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu 2 bölümden oluşmaktadır. Görüşme formunun ilk bölümde demografik bilgiler ikinci bölümünde ise görüşme soruları bulunmaktadır. Görüşme formu geliştirilirken alan yazından yararlanılmış ve alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Katılımcı öğretmenlerin seçimi, araştırmanın amacına uygun olan çeşitliği temsil etmeye yönelik olarak yapılmış, farklı yaş, mesleki kıdem ve sınıf düzeyine sahip öğretmenler kolay ulaşılabilirlik yoluyla araştırmacıların belirlemelerine göre tercih edilmiştir. Katılımcıların demografik özellikleri elde edilen bulguların detaylı

değerlendirilmesine olanak tanımaktadır. Veriler gönüllü katılımcılarla yüz yüze toplanmıştır. Görüşmeler toplam 30-35 dakika sürmüştür.

2.4. Verilerin analizi

Araştırmada toplanan veriler betimsel analiz tekniğine göre analiz edilmiştir. Nitel verilerin analizi sürecinde öncelikle verilerin hazırlanması, düzenlenmesi, kodlanması, verilerin 2 kategoriye indirgenmesi ve son olarak yorumlanması yer almaktadır (Creswell, 2018). Betimsel analizde amaç; verilerin yoruma uygun ve düzenlenmiş bir şekilde okuyucuya sunulmasıdır. Betimsel analiz yönteminde veriler betimsel bir biçimde açıklanıp yorumlanmakta, sonrasında ise neden-sonuç ilişkisi içinde detaylı incelenerek birtakım sonuçlara ulaşılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Araştırmada, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları kapsamında, inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve tekrar edilebilirlik çalışmaları yapılmıştır. İnandırıcılık kapsamında, kapsamlı veri toplama, uzman incelemesi ve katılımcı teyitleri alınmıştır. Araştırma amacına uygun örnekleme, katılımcı ve ortamın ayrıntılı tanımı ve dahil etme/dışlama kriterleri belirtilerek aktarılabilirlik, mevcut literatür, veri kayıtları arşivlenerek ve görüşme sonuçları doğrudan alıntılarla desteklenerek tekrar katılımcı teyidi alınmıştır.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Ve Beşeri Bilimler İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: : 15.05.2024

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2024-09

3. BULGULAR

Görüşmelerden elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2.
Okul kantinlerinin eğitsel boyutu

Kategori	Kod (f)	Örnek ifadeler
Akademik yaşantılardaki kullanımı	Enerjilerini destekleyecek yiyecek seçenekleri sunma, (16) sosyal etkileşimi teşvik etme, (8) tüketici olarak farkındalık oluşturma, (6) sorumluluk ve bağımsızlık kazanma, (5) okul kazanımlarına yönelik deneyimler sağlama, (4) beslenme eğitimi, (2) sağlık eğitimi, (2) çevre eğitimi, (1) kültürel aktarım, (1)	*Ö8- Çocukların beslenme ihtiyacını karşılamaktır.* *Ö2- Sıra ile alışveriş yapabilme, para değeri, ürün değeri, para verme, para üstü alma ve hesaplama yapmayı öğrenme.* *Ö15-Dengeli ve sağlıklı beslenme, bilinçli tüketici olma, para yönetim becerisi gibi eğitsel yönler* *Ö5- Sosyalleşme, hesap yapabilme ve tutumlu olma.* *Ö6- Okul kantinleri çocukların, topluluk içinde kendini kontrol edebilme, sabırlı ve sakin kalabilme, başkalarının haklarına saygı gösterebilme, kişilerle iletişim kurabilme, görgü kurallarını uygulayabilme, belirli bir bilinç düzeyi kazanabilme amacında olmalı.* *Ö9- Bilinçli tüketici davranışları gösterebilme, para hesabı yapabilme, etkili iletişim kurabilme olmalıdır.* *Ö17-Sırasını bilme, alışveriş kültürü oluşturma, bilinçli tüketici davranışlarıdır.* *Ö11-Hayat Bilgisi ve Matematik dersi kazanımlarına etki ettiğini düşünmekteyim. Hayat Bilgisinde sağlıklı ve dengeli beslenme Matematik dersinde paralar konusunun kazanımlarına etki ettiğini düşünüyorum.* *Ö18-Kantin alışverişlerinde çocukların sosyalleşmeleri, kişilere hitap edebilmeyi, konuşma becerilerini geliştirmeyi, karşılıklı güven duymayı, dayanışmayı, derslerde kazandıkları bilgi ve becerileri uygulayabileceği bir alan olarak kullanılabilir. Daha doğrusu disiplinler arası ilişkinin uygulandığı bir alan olabilir.* *Ö7-Matematik dersi paralarımız konusu kazanımlarına, Hayat Bilgisi dersi sağlıklı hayat ünitesinin kazanımlarına etki etmektedir.*

Tablo 2'nin Devamı

Geliştirdiği beceriler	Matematik ve ticari becerilerin geliştirme, (12) stres ve zaman yönetim becerisi, (8) iletişim becerilerini geliştirme, (7) sosyal beceri kazanma, (6) karar verme becerilerini güçlendirme, (5) öz yeterlik, (5) gıda okuryazarlığı ve gıda güvenliği (4) çatışma yönetimi, (2) hak ve adalete yönelik etik davranışlar, (2) empati geliştirme, (1)	*Ö2- Alışveriş yapabilme, para birimlerinin öğretilmesi.* *Ö3- Para yönetimi, iletişim becerileri/ne istediğini anlatabilme, sosyal beceriler (sıra bekleme vs.), sorumluluk alma gibi becerileri geliştirebilir.* *Ö14- Para yönetimi, finansal okuryazarlık, sağlıklı beslenme, bilinçli tüketici davranışları sergileme becerilerini geliştirdiğini düşünmekteyim.* *Ö6- Kantinlerin, bilinçli bir tüketici olmaları adına gerekli kuralları uygulayabilmeleri, pratik hesap yapabilmeleri, gerektiği (ihtiyacı kadar) harcama yapabilmeyi, paylaşmayı ve dayanışmayı ve de insan ilişkilerinde görgü kurallarını uygulayabilmeyi geliştirebilir.* *Ö17- İletişim, karar verme, matematiksel becerileri kullanma fırsatı bulurlar.* *Ö10- Sosyal beceriler burada gelişir, sıra bekleme, sabırlı olma vb. becerilerin yanında matematik yapma.* *Ö13- Aldıkları ürünün son kullanma tarihine bakıyorlar. Fiyat karşılaştırması yapıyorlar. Gözlemlediklerim bu kadar.* *Ö12- Kantinlerde çocuklar, günlük yaşamda olduğu gibi fiyat takibi yapabiliyor, kendisini elindeki parasına göre ayarlayabiliyor, aldığı besinlerin kullanım tarihlerini takip edebiliyor, katkı maddelerini okuyup kendisine zarar veren gıdalardan uzaklaşabiliyor, üretilen maddelerin ülkesinde veya yabancı menşeili olup olmadığını fark ederek ulusal bilinç gelişebiliyor.* *Ö8- Alacaklarını önceden planlıyor. Son parasına kadar harcama yapmıyor. Para üstünü kumbarasına atıyor.* *Ö11-Karar verme becerileri; öğrencilere çeşitli seçenekler arasından seçim yapma, karar verme becerisine katkı sağlar. Kendi yiyeceklerini seçme ve satın alma süreci sorumluluk bilinci kazandırır.* *Ö8- Saygılı olma, teşekkür etme, kurallara uyma, parasını kontrollü harcama vb.*

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlerin okul kantinlerinin eğitsel amaçlarına ilişkin görüşleri iki kategoride ele alınmıştır. İlki okul kantinlerinin akademik yaşantılardaki yeri, ikincisi ise geliştirdiği düşünülen becerilerdir. Sınıf öğretmenlerine göre okul kantinlerinin; ilgili okul kazanımlarını gerçekleştirmek, yiyecek çeşitleri ve sağlıklı beslenme hakkında fikir vermek, temizlik ve çevre koruma, kültürel etkileşim ve aktarım, zamanı yönetme, sorumluluk ve bağımsızlık geliştirme, sosyalleşme,

paylaşma ve yardımlaşma, tüketici farkındalığı ve enerji sağlaması açısından eğitime katkıları olduğu düşünülmektedir. Ayrıca öğretmenler, kantinlerin eğitsel olarak kullanıldığında matematik ve ticari becerileri, stres yönetim becerilerini, hak ve adalete yönelik etik davranışları, karar verme becerilerini, sorumluluk ve bağımsızlık kazanma, iletişim becerileri, çatışma yönetimi, empati geliştirme, öz yeterlik, zaman yönetimi becerisi, gıda okuryazarlığı ve gıda güvenliği becerilerini geliştirdiğini düşünmektedirler.

Öğretmenlerin çoğunluğuna göre okullarda kantin olmalıdır. Kantinin olmasını isteyen öğretmenler çocukların öğrenme ortamına aktif katılabilmeleri için enerji düzeylerini yüksek tutmaları gerektiğini ve okul kantinlerinin eğitsel amaçlar için kullanılabileceğini düşünmektedirler. Okullarda kantin olmaması gerektiğini düşünen öğretmenler ise; çocukların genellikle sağlıksız gıdaları almayı tercih ettiğini ve her çocuğun alım gücünün aynı olmadığı için isteyip bir şeyler alamadıklarında üzüntü yaşayacaklarını düşünmektedirler. Okullarda kantinlerin olup olmamasına ilişkin öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Ö11-Okulda kantin olmalı çünkü öğrencilerin sağlıklı beslenme, bilinçli tüketici davranışlarını kazanmalarına yardımcı olacağını düşünüyorum.

Ö4-Olmalı, çünkü ihtiyaç durumunda alışveriş yapmaları için kantin ihtiyaçtır.

Ö13-Okul bir öğrenme ortamı olduğu için olmalı ve çocuklar alışveriş yapmayı, bir şeyleri hesaplamayı öğrenir.

Ö5-Okulda kantin olmamalı. Çünkü öğrenciler sağlıklı atıştırmalıklar yerine paketli gıdaları daha çok tercih etmektedir. Evden getirecekleri besinler kantin ihtiyacını ortadan tamamen kaldırır.

Ö1-Olmalı çünkü fazla ders saatleri çocukların karnının acıkmasına ve kan şekerinin düşmesine sebep olabiliyor.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Sınıf öğretmenlerinin okullardaki kantinlerin eğitsel amaçlarına ilişkin görüşlerini belirlemeye çalışan araştırmanın sonuçlarına göre; öğretmenlerin çoğunluğu, okul kantinlerini öğrencilerin enerjilerini destekleyecek seçenekler sunan, onlara sosyal bir etkileşim imkânı sağlayan ve bilinçli bir tüketici olmalarına hizmet etmesi gereken yerler olarak algılamaktadır. Öğretmenlere göre kantinlerin geliştirmesi gereken becerilerin başında matematik becerileri, stres ve zaman yönetimi becerileri ve iletişim becerileri gelmektedir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu okullarda kantin olması gerektiğini düşünmektedir. Bunun gerekçesi olarak, çocukların yiyecek içecek ihtiyaçlarını gidermesi ve kantinin okul öğrenmelerindeki yeri olarak gösterilmektedir. Kantin olmasını istemeyen öğretmenlerin temel gerekçesi ise, çocukların genellikle sağlıksız gıdalarla beslenmesi ve her öğrencinin aynı alım gücüne sahip olmamasıdır. Öğretmenler, okul kantinlerinin sağladığı akademik yararları; ihtiyaç duydukları enerjiyi sağlayıp öğrenme sürekliliğini devam ettirmesi, beslenme ve sağlık eğitimi amaçlı kullanılabilmeleri, tüketici olarak çevre farkındalık eğitimlerinde bir araç olarak kullanılmaları, sosyal etkileşimi teşvik eden ve kültürel aktarımı sağlayan birimler olarak kullanılmaları, okul kazanımlarına (özellikle hayat bilgisi/sosyal bilgiler ve matematik) yönelik deneyimler sağlamaları, öğrencinin sorumluluk ve bağımsızlık kazanarak birlikte yaşama ve iş görme imkânları sunması açısından eğitsel olarak görmektedirler. Okul kantinlerinin öğrencilerde geliştirileceği beceriler ise; matematiksel düşünme ve ticari girişim, stres yönetimi, hak ve adalet, karar verme, yeterlik, iletişim, empatik düşünme, zaman yönetimi, gıda okuryazarlığı ve gıda güvenliği olarak belirlenmiştir.

İlkokul dönemi öğrencilerin enerjiye en fazla ihtiyaç duyduğu dönemdir (Orhan ve Çelik, 2014; Özdoğan, 1991; Özcan vd, 2013). Bu dönemde öğrencilerin beslenmesi oldukça önemlidir. Bunun için öğrencilerin beslenme süreleri ve niteliği onların akademik başarıları üzerinde etkilidir (Çaycı, 2018; ERG, 2017; Garipağaoğlu ve Özgüneş, 2008). Bunun haricinde okul kantinleri pek çok açıdan öğrencilere katkı sağlama potansiyeli barındırmaktadır. Örneğin günlük yaşantının en önemli parçalarından biri olan ekonomi, çocukları da yakından etkilemektedir. Çocukların para yönetimini öğrenmesi gelecekteki yaşantılarının temelini oluşturacaktır. Çocuklar para yönetimini öğrendikçe, harcamalarını düzenlemek ve para biriktirmek gibi konularda beceriler geliştirmeye başlayacaklardır. Para sistemin öğretiminde

sınıf öğretmenlerinin rolü büyüktür. Ancak öğretmenlerin, elde edilen bulgulara göre, bu öğretimi mevcut derslerle sınırladıkları görülmektedir. Bu dersler sadece matematik, hayat bilgisi ve sosyal bilgiler olarak belirtilmiştir. Halbuki ilkokul 1. Sınıftan 4. Sınıfa kadar öğretim programında hemen her derste para yönetimi ile ilgili anlama ve uygulama düzeyinde birçok kazanım bulunmaktadır (Güvenç, 2017, Harmanoğulları, 2017).

Öğretmenler; kantinler aracılığıyla öğrencilerin sosyalleştiğini, iletişim becerilerinin geliştiğini, çatışma yönetimi, bilinçli tüketicilik ve özellikle sorumluluk alma, paylaşma ve empatik düşünme gibi sosyal becerilerini geliştirme fırsatları yakaladıklarını düşünmektedirler. Sosyalleşmenin merkezi olan okul donatı ve mekânları arasında görülen okul kantinleri; öğrencilere temel ihtiyaçlarını karşılama, alış veriş yapma becerisi kazanma, sorun çözme, kişisel haklarına saygı duyma, iletişim kurma gibi sosyalleşme fırsatları da tanıyabilmektedir (Sarı ve Aktürk, 2022).

Araştırmanın sonuçlarına göre okul kantinlerinin eğitsel amaçları aslında öğretmenler tarafından bilinmektedir. Bu amaçların öğretim sistemi içerisine dahil edilip, okul kantinlerinin sadece beslenme amaçlı değil, çok boyutlu eğitsel donatı ve mekanlar haline getirilerek daha verimli ve etkili şekilde kullanılması beklenmektedir. Sağlıklı ürün seçeneklerinin çeşitlendirilmesi ve sağlıklı beslenme kampanyalarının tanıtım aracı olması, düzenli olarak beslenme eğitim programlarına dahil edilmesi, öğrencilerin kantin yönetimi ve besin seçme konusunda katılımlarının sağlanması, kantin standartlarına eğitsel boyutun da dahil edilmesi, etiketleme ve bilgilendirmelerle gıda okuryazarlık becerilerinin desteklenmesi, kantinlerin sürdürebilirlik, geri dönüşüm ve çevresel farkındalık projelerine dahil edilmesi gerekmektedir. Okul kantinlerinden eğitsel beklentiler gözetilerek öğrencilerin sağlıklı beslenmesi, kantinleri eğitim yaşantılarının içerisinde bir deneyim olanı olarak görmesi, kantinler aracılığıyla pek çok beceri ve deneyimin kazanıp pekiştirebilmesi sağlanabilmelidir.

Mevcut araştırmalar genellikle okul kantinlerinin beslenme üzerindeki etkilerine yöneliktir. Hem ulusal hem de uluslararası düzeyde yapılmış araştırmalarda öğrencilerin okul kantinlerinden yeme içme dışında yararlanma durumlarını gösteren çalışmalar oldukça sınırlıdır. Örneğin, Çanakcı (2015), okul kantinlerinde yönelik araştırmasında kantin çalışanlarının öğrenci, öğretmen ve yöneticilere farklı davrandığı ve satılan ürünlerin fiyatlarının uygun olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bunun yanında kantinlerin temizlik durumlarının çok iyi olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ateşoğlu (2011), İlköğretim öğrencilerinin satınalma davranışları üzerine gerçekleştirdiği çalışmasında öğrencilerin okul kantinlerinden satınalma sebebi olarak öğrencilerin okulda bulundukları sürede susayıp açıkmış olduklarını ortaya çıkarmıştır. Öğrencilerin kantinden alışveriş etmesinin diğer nedenleri ise; okulda yemekhanenin olmaması, arkadaş etkisi, aile ve öğretmen yönlendirmesi ve özentiler olarak sıralamıştır. Soytürk (2010), okul kantini eğitimlerinin beslenme üzerindeki etkisi konulu araştırmasında öğrencilerin eğitim sonrası beslenme puanlarını istatistiksel açıdan anlamlı bulmuştur. Büyükkoyuncu (2010), Gaziantep il merkezindeki okullarda yaptığı araştırmasında öğrencilerin okulda her gün şekerli gıdaları ilk sırada tercih ettiklerini saptanmıştır. Orhan ve Çelik (2014), öğrencilerin kahvaltı alışkanlıkları ve okul kantini ile olan ilişkisini araştırmış ve öğrencilerin kantin alışverişini evdeki kahvaltıdan bağımsız olarak algıladıkları sonucuna ulaşmıştır. Utter vd., (2007), öğrencilerin %58'inin okul kantininden yiyecek ve su aldığını belirlemiştir. Negüzel (2009), okul kantinlerinde çalışan personelin beslenme bilgi düzeylerinin orta seviyede olduğunu tespit etmiştir. Ersoy ve Papatga (2015), öğrencilerin hikayeler yoluyla bilinçli bir tüketici olma farkındalıklarının artabileceği sonucuna ulaşmıştır. Akınay (2006), okul kantin uygulamaları hakkında anne baba görüşlerini aldığı araştırmasında ailelerin çoğunluğunun kantin uygulamalarından memnun olmadığını ve kantinlerin düzenli olarak denetlenmesini istediklerini belirlemiştir. Szmigin vd., (2009) bilinçli tüketicilerde beklenen etik davranışları gösterme eğilimlerinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırma sonuçları kapsamında; öğretmenler okul kantinlerini bir yiyecek içecek satın alma ortamı olarak görmekte, aynı zamanda, okul kantinlerinin öğrenci eğitimine katkılar sunabileceğine

inanmaktadırlar. Bunun için okul kantinlerinin eğitsel boyutlarının araştırılıp eğitim kazanımları ile ilişkilendirilmesi, eğitim ortamının bir parçası olarak görülüp deneyim ve uygulama alanı olarak seçilmesi, kantinlerin okullar tarafından (kooperatif kolu) eğitsel boyutta algılanması, kantin yönetimine öğrenci katılımının sağlanıp öğrencilerdeki liderlik, işletme, finans, insan ilişkileri vb. becerilerin uygulamalı olarak geliştirilmesi ve kantinleri kapsayan eğitici aktivitelerin düzenlenmesi önerilmektedir. Bunun haricinde okul hijyeni ve beslenme sağlığı ile ilgili veriler incelenmeli, okul kantinlerinin eğitimdeki yeri sağlık ve beslenme okuryazarlığı temelinde bilimsel bir şekilde belirlenmeli ve mevcut kazanımlarla ilişkilendirilip öğretim yaşantılarına ve eğitim programlarına bizzat dahil edilmelidir.

Kaynakça/Reference

Akçay, D. & Yıldırımlar, A. (2018). Ebeveynlerin okul kantininde satılan gıdalar ile ilgili görüşleri. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi, 7*(1), 14-22.

Aksoy, M. (2017). *Okul kantinlerine ilişkin öğrenci, öğretmen, yönetici ve veli görüşleri.* [Yüksek Lisans Tezi]. Pamukkale Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Akınay, A. C. (2006). *Okul kantin uygulamaları hakkında anne baba görüşleri*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Aktaş, M. C. (2018). *Okul kantinlerinin verimliliği*. [Yüksek Lisans Tezi]. Pamukkale Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Ateşoğlu, İ. (2011). İlköğretim öğrencilerinin okul kantinlerinde satın alma davranışları üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 13*, 327-337.

Ateşoğlu, Y. & Türkkahraman, P. (2009). Çocukların tüketici olarak sosyalleşmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 14*(3), 215-228.

Aydın, N. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri:* Etnoloji. Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi, 2(2), 60-71.

Baysal, A. (2006). *Beslenme.* Hatipoğlu Yayıncılık

Büyükkoyuncu, N. (2010). *Gaziantep il merkezindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul kantininden besin seçimleri ve annelerin besin güvenliği bilgisi düzeylerinin saptanması.* [Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Büyükkoyuncu, N. Aktaş, N. & Demir, G. (2017). İlköğretim öğrencilerinin okul kantinlerinden besin satın alma alışkanlıkları ve etkileyen faktörler. *Social Sciences Studies Journal, 3*(12), 2110-2116.

Can, M. & Akgün, M. (2024). İlköğretim kademesinde çocuğu olan ebeveynlerin beslenme bilgi düzeyinin demografik özelliklere göre incelenmesi: Aksaray örneği. *İletişim ve Toplum Araştırmaları Dergisi, 4*(1), 182-195. doi: 10.59534/jcss.1445170

Çanakcı, A. (2015). *Okul kantinlerinde satılan ürünlere ilişkin öğrenci, öğretmen, yönetici ve veli görüşleri* (Trabzon merkez örneği). [Yüksek Lisans Tezi]. Okan Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Çapar, C. M. & Ceylan, M. (2022). Durum çalışması ve olgubilim desenlerinin karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22*(Özel Sayı 2), 295-312.

Creswell, J. W. (2003). *Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları: Araştırma deseni.* S. B. Demir, (Ed.). Ankara: Eğiten Kitap.

Creswell, J. W. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. M Bütün & S. B. Demir, (Eds.). Siyasal Kitabevi.

Çanakçı, A. (2015). *Okul kantinlerinde satılan ürünlere ilişkin öğrenci, öğretmen, yönetici ve veli görüşleri: Trabzon merkez örneği* [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Çaycı, B. (2018). İlkokullardaki ders süresi ve ders saatlerinin sınıf öğretmeni görüşlerine göre değerlendirilmesi. *International Journal of Eurasian Education and Culture, 5*, 117-131.

ERG, (2017). çocukların gözünden okulda yaşam politika önerileri https://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2017/03/ERG_%C3%87ocuklar%C4%B1n-G%C3%B6z%C3%BCnden-Okulda-Ya%C5%9Fam.Politika%C3%96nerileri.pdf

Ersoy, A. ve Papatğa, E. (2015). İlkokul Öğrencilerinin Hikâyeler Aracılığıyla Bilinçli Tüketici Farkındalığının Geliştirilmesi, Eğitimde Politika Analizi Dergisi, 4 (1), 61-78.

Garipağaoğlu, M. & Özgüneş, N. (2008). Okullarda beslenme uygulamaları. Journal of Child, 8(3), 152-159.

Güler, A., Halıcıoğlu, M. B., & Taşğın S. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Gümüş, D. Kızıl, M. Dikmen, D. & Uyar, F. (2015). Gelir düzeyinin ilköğretim öğrencilerinin besin tercihlerine etkisinin değerlendirilmesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal, 2*(1), 22-38.

Gündoğan, N. (2008). *Okul kantinlerinde çalışan personelin beslenme, hijyen ve sanitasyon konularında bilgi düzeylerinin belirlenmesi.* [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Güvenç, H. (2017). Öğretim programlarımızdaki finansal okuryazarlık. *İlköğretim Online, 16*(3), 935-948.

Harmanoğulları, Ü. L. (2017). *Mersin Mezitli sağlık eğitim araştırma bölgesinde bulunan okul kantinlerinin hijyen koşulları ve gıda güvenilirliği açısından değerlendirilmesi* [Uzmanlık Tezi]. Mersin. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Harmanoğulları, Ü. L., & Yapıcı, G. (2018). Bir ilçede bulunan okul kantinlerinin hijyen koşulları ve gıda güvenliği açısından değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Public Health, 16*(2), 117-130. https://doi.org/10.20518/tjph.458352

Hayta, A. B. (2008). Socialization of the Child as a Consumer,Family and Consumer. *Sciences Research Journal, 37*, 167-184.

İsmailoğlu, S., & Zorlu, T. (2018). İlkokullarda dersliklerdeki çalışma birimlerinin antropometrik boyutlara uygunluğu üzerine bir değerlendirme. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi. 6*, 293-301.

Kahraman, S., Manisalı, E., Karslı, E. & Çelik, F. (2023). Acil durumlarda değişen beslenme alışkanlıkları, besin hijyeni ve anksiyete. *Black Sea Journal of Health Science, 6*(3), 431-438. https://doi.org/10.19127/bshealthscience.1254800

Karakaş, H. & Törnük, F. (2016). Geleneksel gıdaların okul çağı çocuklarının beslenmesindeki rolü üzerine bir araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Fen Bilimleri Dergisi*, 292-302.

M.E.B (2011). Okul Kantinlerindeki Gıda Satışı Genelgesi, Milli Eğitim Bakanlığı, 2011/41 Sayı:1782 https://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1278.pdf

Negüzel, F. K. (2009). *Okul kantinlerinde çalışan personelin beslenme bilgi düzeyleri*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Okumuş, B. (2004). İlköğretim öğrencilerinin okul kantinlerinden yoğun olarak satın aldıkları besinler ve tercih nedenlerine yönelik bir alan araştırması. *Akademik Gıda, 2*(4), 5-7.

Orhan, A. & Çelik, İ. (2014). İlköğretim okulu öğrencilerinin kahvaltı alışkanlıkları ve okul kantini ile ilişkilerinin belirlenmesi. *Akademik Gıda, 12*(1), 51-56.

Özcan, C., Kılınç, S. & Gülmez, H. (2013). Türkiye'de okul sağlığı ve yasal durum. Ankara Medical Journal, 13(2), 71-81.

Özçelik, T., A., Yılmaz, E., & Özmaldar, R. (2024). Çocuklar için gıda ve beslenme okuryazarlık ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *TEBD, 22*(3), 1857-1876. https://doi.org/10.37217/tebd.1513748

Özdemir, D. (2017). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okul kantinini bilinçli kullanma durumunun incelenmesi.* [Yüksek Lisans Tezi] Sakarya Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Özdoğan, B. (1991). *Amasya ili, merkez sağlık ocağı bölgesinde beslenme alışkanlıkları.* [Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Patton, M. Q. (2002). Two decades of developments in qualitative inquiry: A personal, experiential perspective. *Qualitative Social Work, 1*(3), 261-283.

Sarı, M., R., & Aktürk, E. (2022). Okul ve sosyalleşme ilişkisinde katalizör olarak donatı tasarımı. *Milli Eğitim Dergisi, 51*(235), 2363-2396.

Sarp, N. (1995). Öğretmenlerin ilkokula başlayan çocuklarda gözledikleri sorunlar ve bu sorunlara yaklaşımları. *Kriz Dergisi, 3*(1-2), 129-132.

Seale, C. (1999). Quality in qualitative research. *Qualitative Inquiry, 5*(4), 465-478.

Szmigin, I.,Carrigan, M. ve McEachern, M., G. (2009). The conscious consumer: taking a flexible approach to ethical behaviour. İnternational Jornal Of Consumer Studies, 33, 224-231.

Soytürk, A. (2010). Beslenme eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin okul kantinlerinde beslenmeye yönelik tutum ve davranışları üzerine etkisi (Ankara ili Şereflikoçhisar ilçesi örneği). [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Subaşı, R., Tanç, M., R.,Tanç, E., & Açık, Ü. (2024). Bireylerde sağlıklı beslenme alışkanlıklarının eğitim durumu, öğrencilik ve çeşitli değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi, 11*(104), 485-492.

Tarkun, T. E. (2000). Nitel araştırmalar. *Öneri Dergisi, 3*(14), 29-34.

Tezcan, A. Ö. (2020). İlkokul çocukları için bir mola mı? *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 18*(Armağan Sayısı), 1-14.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri. (2024). https://sozluk.gov.tr/

Tüzün, Ü. (1993). *Okul çağı çocuklarında yaşam olayları, depresyon semptomları ve self-esteem arasındaki ilişki* [Uzmanlık Tezi]. İstanbul Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Utter, J., Schaaf, D., Mhurchu, C., N., ve Scragg R. (2007). Food choices among students using the school food service in New Zealand. N Z Med J, 26;120(1248):U2389

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Nitel Araştırma Yöntemleri* (12.baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yörükoğlu A. (1980). *Çocuk Ruh Sağlığı*. Türk Tarih Kurumu Basımevi.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

Primary school students spend most of their time at school. On average, this is 5 hours per day in full or double public schools and 8 hours per day in private schools. As a requirement of their basic needs, students eat and drink to maintain their energy throughout the day. These children meet their nutritional needs with food they either bring from home or buy. All over the world, nutrition is an important problem for growing children. While children's eating habits and problems are under the control of the family at home, they go beyond the control of the family at school. Since primary school students generally meet their needs from school canteens, canteens have an important place in their school life. By using canteens, students create a consumer identity and have purchasing experiences. Despite their unlimited needs, they realize that they have limited resources and have to make choices. Canteens are present in almost every school. The purposes of canteens, which are known to be established for the nutritional needs of students and accepted as such in the first stage, may differ from each other today. When school canteens are considered only as a place where nutrition needs are met, they are pushed out of academic achievements. However, when focusing on the educational gains that school canteens will provide to students, these units within the school can take on an academic title. These organizations These establishments can be an ideal space for promoting healthy eating habits, being a food safety education space, developing mathematical and commercial skills, gaining social skills, providing environmental education, providing cultural transfer, providing educational experiences for health education, contributing to student welfare, reducing stress, strengthening decision-making skills, gaining responsibility and independence, developing communication skills, encouraging social interaction, raising awareness as a consumer, saving, sharing and helping, developing empathy, not wasting and many other educational outcomes. In this study, the opinions of primary school teachers were taken in order to determine teachers' perceptions about the educational purposes of school canteens.

2. METHOD

In this study, which aims to determine the views of primary school teachers on the educational purposes of school canteens, phenomenology design was used as one of the qualitative research methods. In case-study research, teachers are the primary individuals who are aware of the canteen phenomenon in schools and reflect the current situation. For this reason, the study group of the research consists of 18 primary school teachers working in primary schools affiliated to the Ministry of National Education in Eskişehir city center in the second semester of the 2023-2024 academic year. The study group was determined by the easily accessible case sampling method. The data of the study were obtained through a semi-structured interview form consisting of 3 questions developed by the researchers and revised by taking expert opinion during the development phase. The semi-structured interview form consists of two parts. The first part of the interview form includes demographic information, and the second part includes interview questions. The data collected in this study were analysed and reported according to the descriptive analysis technique.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

According to the results of the study, which sought to determine the opinions of primary school teachers on the educational purposes of canteens in schools, the majority of teachers think that there should be canteens in schools. The reasons given for this are that children meet their food and beverage needs and the place of the canteen in school learning. The main reason given by teachers who do not want to have a canteen is that children are usually fed with unhealthy foods and not all students have the same purchasing power. Teachers see the academic benefits of school canteens as educational in that they provide the energy they need and maintain learning continuity, they can be used for nutrition and health education, they can be used as a tool in environmental awareness education as consumers, they can be

used as units that encourage social interaction and provide cultural transfer, they provide experiences for school learning outcomes (especially life science/social studies and mathematics), and they provide opportunities for students to live and work together by gaining responsibility and independence. The skills that school canteens will develop in students are mathematics and business, stress management, rights and justice, decision-making, self-efficacy, communication, empathic thinking, financial literacy, time management, food literacy and food safety, and visual literacy. The primary school period is the period when students need energy the most. During this period, students' nutrition is very important. Teachers think that school canteens will improve students' math and financial skills in particular. The economy, which is an important part of daily life, also affects children closely. Children's learning money management will form the basis of their future lives. As children learn money management, they will start to develop skills in saving money, organizing their spending and saving money. Classroom primary school teachers play an important role in teaching money and the financial system. However, according to the findings, teachers limit this teaching to existing courses. These courses are mathematics, life science and social studies. Primary School 1-4. In the curriculum of primary school grades 1-4, there are many acquisitions related to money management at the level of understanding and application in mathematics and life science courses. Teachers think that through canteens, students socialize, develop communication skills, conflict management, conscious consumerism and especially social skills such as taking responsibility, sharing and empathic thinking. As a result of the research, teachers see school canteens as a place for food and beverage, but they also believe that they can contribute to student education. For this purpose, it is suggested that the educational dimensions of school canteens should be investigated and associated with educational outcomes, that they should be seen as a part of the educational environment and selected as a space for experience and practice, that student participation in canteen management should be ensured and skills such as leadership, business, finance, human relations, etc. should be developed practically, and that various educational activities should be organized periodically in canteens.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZNİ

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Ve Beşeri Bilimler İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: : 15.05.2024

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2024-09

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Araştırmacıların her birinin mevcut araştırmaya katkıları ve katkılarının yüzdesi aşağıda verilmiştir:

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, yöntemin belirlenmesi, verilerin toplanması, veri analizi, raporlaştırma. %50.

Yazar 2: Araştırmanın tasarlanması, yöntemin belirlenmesi, verilerin toplanması, veri analizi, raporlaştırma. %50

ÇATIŞMA BEYANI (CONFLICT OF INTEREST)

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden herhangi bir bağlantı ve çıkar çatışması yoktur.